

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Π. ΠΑΣΧΑΛΗ

---

# ΚΥΚΛΑΔΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΛΟΓΙΑ

ΗΤΟΙ :

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΑΠΟ ΤΟΥ ΙΔ' ΑΙΩΝΟΣ ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΟΝ (1939)  
ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΚΥΚΛΑΔΩΝ ΝΗΣΩΝ ΥΠΟ ΤΕ ΕΛΛΗΝΩΝ ΚΑΙ ΞΕΝΩΝ  
ΓΕΩΓΡΑΦΗΘΕΝΤΩΝ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΗΘΕΝΤΩΝ

Α΄.

## ΣΙΦΝΟΣ

(Ανατύπωσις ἐκ τῆς «Σίφνου» τῆς 1ης Ἀπριλίου 1939)

---

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ  
ΕΚΔΟΣΙΣ ΚΑΙ ΤΥΠΟΙΣ «ΣΙΦΝΟΥ»

1939

## ΠΡΟΛΟΓΟΣ

---

Τὸ σπουδαιότερον καὶ ἡ βάσις πάσης ἐργασίας ἐπιστημονικῆς εἶνε ἡ «γνώσις τῶν ἐγνωσμένων», δηλονότι τὸ νὰ γνωρίζῃ τις τί ἔχει γραφῆ περὶ ἐκάστου ὑπὸ μελέτην ζητήματος. Ἡ βιβλιογραφία ἀποτελεῖ τὸ ἥμισυ τοῦ ὅλου ἔργου.

Εἰς τὴν σειρὰν τῶν περὶ τῶν Κυκλάδων πολυχρονίων ἡμῶν μελετῶν ἐλαμβάνομεν, ὡς εἰκός, γνῶσιν διαφόρων πονημάτων πραγματευομένων περὶ ἐκάστης τῶν νήσων τούτων, τῶν ὁποίων ἡ ἱστορία καὶ αἱ τύχαι εἶνε μὲν ἐν πολλοῖς ἀλληλένδετοι καὶ οἰοῖται συνηφασμένοι πρὸς ἀλλήλας, ἀλλ' ἐκάστη τῶν ὁποίων παρουσιάζει ἐν ἰδίῳ πλαισίῳ χωριστὴν εἰκόνα μὲ ἰδιαίτερον θέλητρον καὶ χωριστὸν ἐνδιαφέρον.

Σημειοῦντες ἐκάστοτε ἐν δελτιοῖς τὰ ἔργα ταῦτα πρὸς χρῆσιν ἡμῶν, κατηρτίσαμεν οὕτω προϊόντος τοῦ χρόνου τὴν βιβλιολογίαν τῶν Κυκλάδων, χρήσιμον τὰ μέγιστα, ὡς νομίζομεν, εἰς τοὺς περὶ τῶν νήσων τούτων μέλλοντας ἐκτενέστερον νὰ ἀσχοληθῶσι διὰ τὴν ἔλλειψιν πάσης ἄλλης τοιαύτης, καθ' ὅσον ἡ πρὸ ἡμῶν αἰῶνος ἐκδοθεῖσα πολύτιμος Νεοελληνικὴ Γεωγραφικὴ Φιλολογία τοῦ ἀληθοῦς μνήμης Ἰσαδέλφου ἡμῶν φίλου Ἀντωνίου Μηλιαράκη δὲν ἀναγράφει τὰ ἱστορικὰ ἢ ἄλλα ἐπιστημονικὰ ἔργα, περιορίζεται δ' εἰς μόνον τὰ ἀπὸ τοῦ 1800—1889 γεωγραφηθέντα ὑπὸ Ἑλλήνων (\*).

---

(\*) Α. Μηλιαράκη, Νεοελληνικὴ Γεωγραφικὴ Φιλολογία, ἦτοι κατάλογος τῶν ἀπὸ τοῦ 1800—1889 γεωγραφηθέντων ὑπὸ Ἑλλήνων. Ἐν Ἀθήναις 1889, σχ. 8ον. σ. δ' + 128. Εἰς τὴν προκειμένην Νεοελληνικὴν Γεωγραφικὴν Φιλολογίαν ἐδημοσίευσε Π ρ ο σ θ ἦ κ α ς τῷ 1890 ἐν Κωνσταντινουπόλει ὁ ἐκεῖ διαπρεπὴς λόγιος Β. Α. Μυστακίδης. Αἱ συμπληρωματικαὶ αὗται βιβλιογραφικαὶ πληροφορίαι, πολλοῦ λόγου ἄξια, περιλαμβάνονται ἐν τεύχει ἐκ σελ. 79, σχ. 16ον, διὰ στοιχ. τῶν 8 στιγμῶν, περιέχουσι δὲ πλεῖστ' ὅσας διορθώσεις καὶ σημαντικὰς προσθήκας, περὶ τὰς 200. Εὐαρίθμους

Εἶνε δ' ἐπὶ πλέον καὶ τελείως ἐξηντλημένη καὶ ἀνεύρετος σήμερον.

Οἱ ἀσχοληθέντες ὀπωσθήποτε εἰς τὰ τῆς ἐπιστημονικῆς βιβλιογραφίας γνωρίζουσι καλῶς πόσον δυσχερὲς εἶνε τὸ ἔργον τῆς περισυλλογῆς καὶ ταξινομήσεως βιβλιογραφικῆς ὕλης προκειμένου περὶ θέματος εὐρείας ἐκτάσεως οὐσιαστικῆς ἢ χρονικῆς. Ὅτι δὲ διὰ τῆς μετὰ χεῖρας βιβλιογραφίας δὲν θ' ἀποτελεσθῆ πλήρης ὁ κατάλογος τῶν περὶ τῶν Κυκλάδων νήσων δημοσιευθειῶν κατὰ καιροὺς αὐτοτελῶν συγγραφῶν καὶ τῶν ἐν ἐφημερίαι καὶ περιοδικοῖς κατεσπαρμένων περὶ αὐτῶν πραγματειῶν οὐδεμίαν ἔχομεν ἀμφιβολίαν καὶ ἀναμένομεν καὶ ἄλλους προθύμους ἐπικούρους, οἵτινες πληροῦντες τὰ τυχὸν κενά, θὰ συντελέσωσιν εἰς τὸν καταρτισμὸν τελείας κατὰ τὸ ἐφικτὸν Κυκλαδικῆς Βιβλιογραφίας, κτῆμα ἔσαι τῆς ἐπιστήμης καὶ εὐπρόσδεκτον βοήθημα διὰ τοὺς μέλλοντας ἐμβριθεῖς ἐρευνητὰς τῶν Κυκλαδικῶν πραγμάτων.

Ὅμοιολογῶν δὲ πρῶτος ὁ γράφων τις ἄλλειψις τοῦ ἔργου τοῦ αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκην νὰ επικαλεσθῆ τοῦ ἀναγνώστου τὴν ἐπιείκειαν, διότι ἐν τόπῳ μακρὰν κειμένῳ τῶν μεγάλων πνευματικῶν κέντρων καὶ στερουμένῳ βιβλιοθηκῶν καταρτίσας αὐτὸ δὲν ἦδυνήθη ἀρτιωτέραν νὰ ἐμφανίσῃ τὴν προσπάθειαν αὐτοῦ.

Ὡς δὲ καὶ ὁ τίτλος αὐτῆς δηλοῖ, ἡ ἡμετέρα Κυκλαδικὴ Βιβλιογραφία περιλαμβάνει πάντα ἀνεξαιρέτως τὰ περὶ τῶν Κυκλάδων νήσων ἀπὸ τοῦ ΙΔ' αἰῶνος μέχρι τῆς σήμερον ἐκδοθέντα ἔργα, αἵτινα ἀναγράφομεν κατὰ τὴν ἀλφαβητικὴν σειρὰν τοῦ ὀνόματος τοῦ συγγραφέως, ἐκάστου πονήματος. Περὶ ἐνίων δὲ τῶν ἔργων τούτων, πλὴν τοῦ τίτλου τοῦ ὀνόματος καὶ τοῦ ὀνόματος τοῦ συγγραφέως, τοῦ χρόνου καὶ τοῦ τόπου τῆς ἐκδόσεως, παρέχομεν καὶ ἄλλας τινας βραχείας πληροφορίας.

Ἀρχόμεθα τῆς δημοσιεύσεως τῆς περὶ τῶν νήσων Σίφνου, Μή-

---

τινάς συμπληρώσεις ἐδημοσίευσεν ἐν Ζακύνθῳ καὶ ὁ χαλκέντερος ἱστοριοδίφης Σπυρ. Δε — Βιάζης.

(\*) Ἡ περὶ τῶν νήσων Μήλου, Κιμῶλου καὶ Σικίνου βιβλιολογία δημοσιεύεται ἐν τῇ ἐφημερίδι «Μήλος» (1 Ἀπριλίου 1939 κ.έ.).

λου, Κιμώλου και Σικίνου βιβλιογραφίας (\*) χάρις εις την φιλόφρονα προθυμίαν τὰ μάλιστα λογίμου και τιμώντος τὰς Κυκλάδας νέου μετριοφρονος ιστοριοδίφου, ὅστις καίτοι ὑπὸ πολλῶν και ἐνδελεχῶν περισπώμενος φροντίδων, προφρόνως προσεφέρθη νὰ ἐπιβλέψῃ τὴν εἰς τὰς ὁμωνύμους ἀξίως λόγου ἡφμερίδας τῶν ἀνωτέρω νήσων δημοσίευσιν τῶν σχετικῶν τοῦ ἔργου ἀποσπασμάτων, χάριτας και δημοσίᾳ ὁμολογούντες αὐτῷ.

\* Ἐγραφον ἐν Ἄνδρῳ, Μαρτίου ἀρχομένου 1939.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Π. ΠΑΣΧΑΛΗΣ

## ΣΙΦΝΟΣ (\*)

- Ἀνδρονίκου** (Ἐμμ. Γ.), Τὰ γράμματα ἐν Σίφνῳ κατὰ τοὺς χρόνους τῆς δουλείας. «Κυκλαδικὸν Ἡμερολόγιον», ἔτ. β' (1908) σ. 109—113.
- Ἀνδρουλιδάκη** (Γεωργ. Ν.), Τὰ κάλαντα ἐν Σίφνῳ. «Δελτίον Ἑλληνικῆς Λαογραφικῆς Ἑταιρείας», ἔτ. Γ' (1912), σ. 652—661. —'Ἀπόστολος Μακράκης, ἄρθρον ἐν «Μεγάλῃ Ἑλλ. Ἐγκυκλοπαιδείᾳ», τ. ΙΣΤ' σ. 544 κ. ἑ.—'Ἀπόστολος Μακράκης, ἔφημερις «Σίφνος» (1 Φεβρουαρίου 1935 κ. ἑ.).
- Ἀντωνίου**, Μητροπολίτου Ἡλείας, Ἡ ἀρχιεπισκοπὴ Π. Πατρῶν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Γερμανοῦ καὶ ὁ ἀρχιδιάκονος αὐτοῦ Γαβριήλ ὁ Σίφνιος. Περιοδ. «Θεολογία», τ. ΙΑ', σ. 252—261.—Ἡ Ἐπισκοπὴ Κερνίκης κατὰ τὴν Ἐπανάστασιν τοῦ 1821. Ἐνθ. ἀν., σ. 289—301. (Γίνεται μνεῖα διὰ μακρῶν τοῦ προμνησθέντος ἐκ Σίφνου κληρικοῦ Γαβριήλ Ἀντωνιάδου, διατελέσαντος τοποτηρητοῦ τῆς Ἐπισκοπῆς Κερνίκης καὶ εἶτα ἡγουμένου τῆς ἐν Ἡλείᾳ Μονῆς τῶν Βλαχερνῶν).
- Ἀπέργη**, Σύντομος περιγραφή τῆς νήσου Σίφνου ὑπὸ ἰατρικὴν ἔποψιν. «Ἱατρικὴ Μέλισσα», ἔτ. Α' (1853), σ. 316 κ. ἑ.
- Ἀρδανιτάκη** (Λεάνδρου Σ.) τοῦ Σιφνίου, Ἐπιγράμματα καὶ ᾠδαὶ συλλεγεῖσαι ὑπὸ τοῦ υἱοῦ του Γεωργίου. Ἀθῆναι, 1894, σ. 8ον, σ. 56. Μετὰ τῆς εἰκόνης τοῦ συγγραφέως.
- Ἀρχαιολογικὴ ἐφορτὴ ἐν Σίφνῳ**. Ἐπειτα ποίημα τοῦ Ἀριστομένους Προβελεγγίου πρὸς τὴν Σίφνον. Περιοδικὸν «Πηλείας», ἔτ. β' (1900), σ. 297—8.
- Ἀρχεῖον** τῆς Κοινότητος Ὑδρας δημοσιευόμενον ὑπὸ Ἀντ. Λιγνοῦ, τ. Θ', ἐν Πειραιεὶ 1927, σ. 103, 110, 203, 235—7, 254, 274—5, 411—12, 429—30.
- Bent** (J. Th.), The Cyclades or life among the insular Greeks,

(\*) Βλέπε ἔφημερίδα «Σίφνος» 1 Ἀπριλίου 1939.

London, 1888.—Περὶ τῶν χρυσορυχείων καὶ τῶν ἀργυρορυχείων τῆς νήσου Σίφνου. Βλ. τὸ Α' τεύχος τοῦ ΣΤ' τόμου τοῦ ἐν Λονδίνῳ ὑπὸ τῆς Ἑταιρείας πρὸς προαγωγὴν τῶν ἑλληνικῶν σπουδῶν δημοσιευμένου περιοδικοῦ.

**Βερνίκου** (Γεωργίου Σακελ.), Ἡ ἱστορία τῆς Παναγίας τῆς Πουλάτης ἢ Διαλισκάρι. Πειραιεύς, τυπογρ. ἐφημερίδος «Σίφνος», 1933.—(Διηγήματα), Ὁ Ἐξωμότης, Ἀθῆναι 1928.—Ἡλιοβασιλέμματα (Σιφναϊκαὶ ἠθιογραφίαι), Νέα Ὑόρκη, 1935.

**Bondelmontii** (Christoph.), *Librum insularum Archipelagi*, ἔκδ. Sinner, Lipsiae et Berolini, 1824. σ. 82.

**Buchon** (A.), *Voyage dans l'Eubée, îles Ionniennes et les Cyclades en 1841*. Paris 1911, σ. 194.

**Courmenin** (D.) *Voyage du Levant en l'année 1621*.

**Γαβριήλ**, ἀρχιεπίσκοπος Σίφνου. Ἀρχεῖον Ὑδρας, τ. ΙΣΤ', ἐν Πειραιεῖ 1932, σ. 16—19.

**Γεδεών** (Μαν. Ἰ.) Χρονικὰ τοῦ Πατριαρχικοῦ οἴκου καὶ τοῦ ναοῦ, σ. 159 καὶ 168.—Πατριαρχικοὶ Πίνακες, σ. 573—4. Ἐγγραφοὶ λίθοι καὶ κεράμια, σ. ῥμδ'—ῥμε'.

**Γκιών** (Καρόλου Ἰ.), Ἱστορία τῆς νήσου Σίφνου ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς, μετὰ τῆς περιγραφῆς τῶν ἀρχαίων αὐτῆς μεταλλείων χρυσοῦ καὶ ἀργύρου. Ἐν Σύμφ, 1876.

**Δανιήλ καὶ Γρηγορίου τῶν Δημητριάδων**, Γεωγραφία Νεωτερικῆ, τ. Α', ἐν Βιέννῃ 1791, σ. 290.

**Dapper** (Olfert), *Description exacte des is'es de l'Archipel*. Amsterdam 1703, σ. 357—8.

Δ **Δεκαβάλα** (Μανουήλ), Ἐκθεσις περὶ τῆς νήσου Σίφνου πρὸς τὸν Ἐπίτροπον τῶν Κεντρικῶν Κυκλάδων Ἰακωβάκην Ρίζον τὸν Νερούλδον ἐν ἔτει 1828. Ἐδημοσιεύθη ὑπὸ Ἀντ. Θ. Μαυρογένους ἐν Ἡμερολογίῳ τοῦ Γυμνασίου Σύφρου ἔτ. 1889, σ. 92—106.

**Demoulin** (H.), *Mines anciennes en Grèce*. «Musée Belge». τ. VII (1903), σ. 466 κ. ἑ.

- Δουκιάκη** (Σπ. Δ.), 'Ανέκδοτοι παροιμιαί Σίφνου. Αἱ παροιμιαί αὗται, 262 τὸν ἀριθμὸν, περιελήφθησαν ἐν Παροιμιαῖς Ν. Γ. Πολίτου. Βλ. τ. Α', σ. ξξ'.
- Δραγάτση** ('Ιακ. Χ.), Περὶ Σίφνου. «Παρνασσός», τ. Η' (1884) σ. 183—89.—Χάρτης τῆς νήσου Σίφνου, 1903.—'Η ἀλιεῖα τῶν σκάρων ἐν Σίφνῳ καὶ ὁ Αἴλιανός. «Ἡμερολόγιον Σκόκου», ἔτ. 1906, σ. 411—5. — 'Ἀσπρος πύργος τῆς Σίφνου (μετὰ εἰκόνας). 'Ἡμερολ. «Κυψέλη», ἔτ. 1902, σ. 40 κ. ἑ.—Εἰς τὸ νησί μου. Τὸ Πάσχα. Περιοδ. «Οἱ Τρεῖς 'Ιεῖ ἄρχαι», ἔτ. 1920, ἀριθ. 480 καὶ 481.—'Ο πύργος τοῦ 'Αγίου Πέτρου ἐν 'Ανδρῶ καὶ οἱ τριάκοντα ἕξ τῆς Σίφνου. «'Ανδριακὸν 'Ἡμερολόγιον» 1925, σ. 57 κ. ἑ.—'Ορχήσεις καὶ στιχουργικὸὶ ἀγῶνες ἐν Σίφνῳ. Περιοδ. «'Εστία», ἔτ. 1890, σ. 92.—Τὰ αἰνίγματα ἐν Σίφνῳ. «Λαογραφία», τ. Α', σ. 691.—Τὰ κάλανδα τῆς νήσου Σίφνου. 'Εφημ. «'Αθήναι» τῆς 31 Δεκεμβρίου 1916.—Νησιωτικὰ κάλανδα τοῦ 1862, ἐφημερίς «Θάρος» 'Αθηνῶν τῆς 8 'Ιανουαρίου 1917. 'Ο Νικόλαος Χρυσόγελος ὁ Σίφνιος, μέγας διδάσκαλος τοῦ Γένους. 'Εν 'Αθήναις 1932, σχ. 8ον, σ. 19. (Μετὰ τῆς εἰκόνης τοῦ Χρυσογέλου καὶ τοῦ μνημείου του).—Τὸ ἀρχοντολόγι τῆς Σίφνου. «Εἰκονογραφημένη», ΙΔ', 41.—Οἱ τζουμπέδες τοῦ παπποῦ. 'Ενθ. ἀν., ΙΔ', 24.—'Αρχαιολογικαὶ ἔρευναι ἐν Σίφνῳ. Πρακτικὰ 'Αρχαιολογικῆς 'Εταιρείας», ἔτ. 1915, σ. 96—107.—«'Οσα ἔγραψα». 'Αθήναι, 1932.
- Ἐκλογὴ ἀρχιεπισκόπου Σίφνου.** Βλ. Β. Α. Μυστακίδου, 'Ἱστορικαὶ εἰδήσεις περὶ Κουσουτσεμέ. «Παρνασσός», τ. ΙΑ'. σ. 520.
- Ἐυάγγελίδου** (Τρύφ. Ε.), Κάλανδα ἐν Σίφνῳ. «Λαογραφία», τ. Δ', σ. 280—3.
- Ζακοθηνοῦ** (Διον. Α.), Κατάλογος τῆς Συλλογῆς τοῦ Περικλέους Ζερλέντη. «'Επετηρίς τῆς 'Εταιρείας Βυζαντινῶν Σπουδῶν», ἔτ. ΙΓ' (1937), σ. 243—4, 246, 253, 267, 294.
- Ζερλέντη** (Περ. Γ.), 'Ἱστορικαὶ ἔρευναι περὶ τὰς ἐκκλησίας τῶν νήσων τῆς ἀνατολικῆς μεσογείου θαλάσσης, τ. Α', ἐν 'Ερμου-

πόλει 1913, σ. 45—7, 116 και 124 κ. έ. — 'Αρχιεπίσκοποι Σίφνου και Μυκόνου (1646—1797). ένθ. άν.—Καλλίνικος μητροπολίτης Σίφνου και Μήλου. ένθ. άν., σ. 147 κ. έ.—'Η νήσος Σίφνος πατριαρχική έξαρχία. ένθ. άν., σ. 216. — Διορθώσεις και προσθήκαι εις τούς άρχιεπισκόπους Σίφνου και Μυκόνου. ένθ. άν., σ. 230—5. — Τουλιανοῦ Ντακορώνια, αὐθέντου Σιφνίων, Γράμμα τοῦ έτους 1462. «Νησιωτική Έπετηρίς», τ. Α' (έτ. 1918, σ. 126 κ. έ.) — Προσθήκη εις τὰ περι τοῦ έν τῇ νήσῳ Σίφνω σχολείου. ένθ. άν., σ. 308 κ. έ.—Φιλόθεος, ὁ Καισαρίας τῶν Καπλαδόκων. «Δελτίον 'Ιστορικής και 'Εθνολογικής 'Εταιρείας», τ. Η' (1923), σ. 113—5.

**Head**—Σ 6 ο ρ ὶ ο υ, 'Ιστορία τῶν Νομισμάτων, τ. Α', σ. 611, 613 και 628—9.

**Gaertringen** (Fr. Hiller de), Inscriptioes Cycladum, σ. XXVII, 123—7 και 317—8.

**Holleaux** (M.), Sur un décret de Siphnos. «Bull. de Corresp. Hellén.», 1905, σ. 319—328.

**Hopf** (Charles), Chroniques Gréco—Romanes inédites ou peu connues. Berlin 1873, σ. 492.

**Jourdain**, Mémoires historiques et militaires sur les événements de la Grèce depuis 1822 jusqu'au combat de Navarin, τ. β', Paris 1828, σ. 94—104 (ένθα και εικόνες ένδυμασιῶν άνδρῶν και γυναικῶν τῆς Σίφνου τῶν άρχῶν τοῦ ΙΘ' αἰῶνος) και σ. 228—40 (ένθα λίαν ένδιαφέροντα περι συμβάντων έν Σίφνω κατά τούς χρόνους τῆς 'Επαναστάσεως και άλλαι περι τῆς νήσου πληροφορία).

**Καλλινίκου Β'**, Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, Περι τῶν έν Σίφνω διενέξεων. «'Εκκλησιαστική 'Αλήθεια» Κωνσταντινουπόλεως, τ. Γ', σ. 54—5.

**Καρπαθίου** ('Εμμ. 'Ι), 'Η Λατινική προπαγάνδα και αἱ Κυκλάδες κατά τόν ΙΗ' αἰῶνα ('Εκδοσις 'Ιωάν. Σπ. Ράμφου). 'Αθήναι, 1936 σ. 18—27.

**Κοινδύλη** (Φρ.), 'Ανέκδοτον ποιήμα περι τῆς κατά τήν ΙΖ' εκα-



τονταετηρίδα λεηλασίας τῆς Παροικίας. Ἐν Ἀθήναις 1902, σ. 10—11.

**Κορδέλλα** (Ἄνδρ.), Ἡ Ἑλλάς ἐξεταζομένη γεωλογικῶς καὶ ὄρυκτολογικῶς. Ἐν Ἀθήναις 1878, σ. 109, 130.

**Κοσμῆ** (Ἀγγέλου Α.), Οἱ Καλλικάντζαροι. Χριστουγεννιάτικη ἱστορία τῆς Σίφνου. Περιοδ. «Ἐθνικὴ Ἀγωγή», ἔτ. Α' (1898), σ. 328—9. — Τὸ θαῦμα τῆς Χρυσοπηγῆς. Παράδοσις τῆς Σίφνου. Ἐνθ. ἀν., ἔτ. Β' (1899), σ. 61. — Ὁ βασιληᾶς τῆς νύκτας. Σιφνιακὴ παράδοσις. Περιοδ. «Πλειάς», ἔτ. Β' (1900), σ. 304 κ. ἑ. — Νησιώτικη Ζωή, Τὸ θαῦμα. «Ἐθνικὴ Ἀγωγή», ἔτ. Ε' (1909), σ. 80 κ. ἑ. — Λαϊκαὶ παραδόσεις τῶν Σιφνίων διὰ τὸ εὐμετάβλητον τοῦ Μαρτίου. Περιοδικ. «Ἀρμονία», τ. Ι' (1902), σ. 197 κ. ἑ. — Τοῦ νησιοῦ μου, (1907). — Σιφνιακὰ Σημειώματα. Τὰ ἔθροια. «Ἐπετ. Λαογρ. καὶ Ἱστορ. Ἐταιρείας Κυκλαδικοῦ Πολιτισμοῦ καὶ Τέχνης», ἔτ. Α' (1935), σ. 107—9.

**Krienen** (Pasch van), Breve descrizione del Arcipelago. ἔκδ. L. Ross, Halle 1860: σ. 87—91 καὶ 120—1.

**Kténas** (Const. A.) Die Einlagerungen im kristallinen Gebirge der Kykladen auf Syra und Sifnos. Tsche-maks Mitteilungen, 26, 1907 καὶ Comptes rendus, 27 Ἰουλίου 1908.

**Κυκλάδες** (Ἐφημ.), ἔτ. (1934), ἀριθ. 39 ἔνθα εἰκόν τοῦ κολπίσκου Βαθὺ τῆς Σίφνου.

**Lacroix** (Louis), Pes de la Grèce, σ. 471—2.

**Λάμπρου** (Σπ. Π.), Ἐθνικαὶ ὄβρεις, «Ἐστία Εἰκονογραφημένη», ἔτ. 1895, σ. 172.

**Λάνδερερ** (Ξαβερίου), Περί τῶν ἐν Ἑλλάδι κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους εὐρισκομένων μεταλλείων. «Ἐφημερίς Ἀρχαιολογική», ἔτ. 1854, σ. 1144—8.

**Λαογραφικὰ Σίφνου**. Περιοδ. «Παναθηναία», τ. Ε', σ. 253.

**Λόγοι** ἔκφωνηθέντες [τὴν 15 Αὐγούστου 1868] εἰς τὴν κηδεῖαν τοῦ ἐκ Σίφνου αἰδεσιμωτάτου οἰκονόμου Νικολάου Βάου ὑπὸ Κ. Γρουπάρη καὶ Μ. Βαμβακεροῦ, σλ. 8ον, σ. 1—14. Ἄνευ τόπου ἐκδόσεως.

- Μακάριος Σίφνου**, Καθαίσεις αὐτοῦ κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 1708. Βλ. Ἄντ. Λιγνοῦ, Ἀρχεῖον τῆς Κοινότητος Ὑδρας, τ. ΙΣΤ', ἐν Πειραιῖ 1932, σ. 2—3.
- Μηλιράκη** (Α.), Κυκλαδικά. Ἐν Ἀθήναις 1874, σ. 41 κ. ἐ.
- Μομφερράτου** (Ἄντ. Γ.), Κληρονομικὸν δίκαιον τῶν κληρικῶν καὶ μοναχῶν, σ. 282—4, ἐνθα ἔγγραφα ἀφορῶντα τὰ γυναικεία μοναστήρια Σίφνου καὶ σχέδιον ἰδιαιτέρας διατάξεως αὐτῶν.
- Μπαλάνου** (Δημ. Σ.), Ὁ Ἀπόστολος Μακράκης, Θεσσαλονίκη, 1920.
- Newton** (C. T.), The collection of ancient greek inscriptions in the British Museum, 1883.
- Ο' Connor** (V. C. Scott), Isles of the Aegean, σ. 311—327.
- Οἰκονόμου** (Κ. τοῦ ἐξ Οἰκονόμων), Τὰ σωζόμενα Ἐκκλησιαστικὰ συγγράμματα. Τόμ. Β' Ἀθήναι 1864 σ. 24, 128, 169, 220, 272, 523, 570.
- Paciandi**, Monumenta Peloponnesiaca, 1767. (Περὶ Πάρου καὶ Σίφνου).
- Παϊσίου τοῦ Α'**, Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, Σιγίλλιον ἀπολυθὲν κατὰ Μάϊον τοῦ 1654 περὶ τῆς κατὰ τὴν ἀρχιεπισκοπὴν Σίφνου Μονῆς Προφήτου Ἡλιοῦ. Τὸ σιγίλλιον, φέρον καὶ τὰς ὑπογραφὰς τῶν συνοδικῶν, ἀπόκειται εἰς τὴν ἐν Παρισίοις Ἐθνικὴν Βιβλιοθήκην, ἀριθ. 704—7 τοῦ Supplement Grec.
- Παπαδοπούλου Κεραμέως** (Ἀθ.), Κατάλογος τῶν ἑλληνικῶν κωδίκων τῆς ἐν Μηλεαῖς Βιβλιοθήκης. «Ἐπετηρὶς Παρνασσῶ», ἔτ. Ε' (1901), σ. 29 κ. ἐ. (Δημοσιεύεται ἐπιστολὴ περὶ τῆς ἐν Σίφνῳ ἐπὶ τουρκοκρατίας σχολῆς).
- Παρασκευοπούλου** (Γ.), Ταξείδια ἀνά τὴν Ἑλλάδα, τ. Α', σ. 453—7.
- Παρθενίου τοῦ Νέου**, Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, Τόμος συνοδικός, κατ' Αὐγούστον τοῦ 1646, ἰνδ. ιδ', περὶ συνάψεως εἰς ἀρχιεπισκοπὴν Σίφνου, Ἀμοργοῦ, Πολυκάνδρου, Ἀστυκαλαίας, Σερίφου, Μυκόνου, Ἀνάφης, Νίου, Συκίνου, Ἡρακλείας

καὶ τῶν πέριξ. Βλ. Κ. Ν. Σάθα, Μεσαιωνικὴ Βιβλιοθήκη, τ. Γ', σ. 579.

**Π α χ ἄ λ η** (Δ. Π.), Σίφνος. Ἄρθρον ἐν «Μεγάλῃ Ἑλληνικῇ Ἐγκυκλοπαιδείᾳ». — Οἱ λιπόται τῆς Μάλτας καὶ ἀπόκρυφοὶ ἐνέργειαι αὐτῶν περὶ καταλήψεως διαφόρων νήσων τοῦ Αἰγαίου κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως. «Ἡμερολόγιον τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος», ἔτ. 1932, σ. 253. — Φραγκοκρατούμεναι Κυκλάδες. Ἔργον ἀνέκδοτον. — Οἰκίσθημα εὐγενῶν οἰκογενειῶν τῶν Κυκλάδων καὶ εἰδήσεις ἱστορικαὶ περὶ τῶν οἰκογενειῶν τούτων ἐξ ἀρχαϊκῶν ἐρευνῶν καὶ ἄλλων ἐπισήμων πηγῶν. Ἔργον ἀνέκδοτον.

**Philippson** (Alfred), Beiträge zur Kenntnis der griechischen Inselwelt Gotha 1901, σ. 58—60.

**Piacenza** (Francesco), L' Egeo redivivo. Modena 1688 σ. 282—7.

**Π ρ ο ι κ ο σ ὄ μ φ ω ν ο ν παλαιὸν τῆς Σίφνου, «Παναθήναια», τ. Ζ' (1906), σ. 65—6.**

**Π ρ ὀ κ ο υ** (Ἀριστ. Ἰω.), Ἡ Σίφνος. «Ναυτικὴ Ἑλλάς», ἔτ. ΣΤ' (1934), σ. 1736—7.

**Ρ α γ κ α ῆ ἡ** (Ἰακ. Ρ.), Τὰ Ἑλληνικά, τ. Γ', ἐν Ἀθήναις 1854, σ. 240—6.

**Ρ ἄ μ φ ο υ** (Ἰω. Σπ.), Τὸ Μινιστέριον τῆς Θρησκείας πρὸ τῆς συστάσεως τῆς Ἱ. Συνόδου. (Εἰδήσεις περὶ τοῦ μητροπολίτου Σίφνου καὶ Μήλου Καλλινίκου). Περιοδ. «Ἐκκλησία», ἔτ. ΙΔ' (1936) σ. 8—10.

**Ross** (Ludwig), Stein Inschriften und diplome mitgetheilt, ἐν Abhandlung der K. Akademie von München. München 1837, Phil. Classe Bd. II, σ. 163—4.

**Σ α κ κ ε λ ῖ ω ν ο ς** (Ἰω.), Ἐγγραφα εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Σχολὴν τῆς νήσου Σίφνου ἀναφερόμενα. «Δελτίον Ἱστορ. καὶ Ἐθνολογ. Ἐταιρείας», τ. Β', σ. 317—325.

**Σ ι φ ν ῖ ω ν** (Ἀνέκδοτα ἱστορικὰ ἔγγραφα τῶν) πρὸς τοὺς Ὑδραῖους. «Ἡμερολόγιον Σκόκου», ἔτ. 1888, σ. 132 κ. ἑ.

**«Σ ἰ φ ν ο ς»** (Ἐφημ.), Σειρὰ πλήρης ἀπὸ τῆς 11 Ἰανουαρίου 1881.

- Σίφνος (Ἐφημ. «Νέα»), ἔτ. ΙΔ' (1896), ἀριθ. 882, ἔνθα περιγραφή τῆς νήσου Σίφνου ἐν ἔτει 1828.
- Σίφνου δικέφαλοι ἀετοὶ καὶ ἱερὸν σχολεῖον. Περιοδ. «Νέος Ἑλληνομνήμων», τ. ΙΒ' (1915), σ. 109 καὶ 376.
- Stéfanos (Clon), La Grèce au point de vue naturel, ethnologique, anthropologique, démographique et médical. Paris, 1884.
- Σφραγίς τοῦ ἐν Σίφνῳ δήμου Ἀπολλωνιατῶν. Περιοδ. «Ἐστία», ἔτ. 1879, σ. 769.
- Teurnefert, Relation d'un voyage du Levant, τ. Α', σ. 66 κ. ἑ.
- Τριανταφύλλου (Ἄνδ. Χ.), Ἡ ἐν Σίφνῳ σχολή τοῦ Ἁγίου Τάφου. «Ἱερὸς Σύνδεσμος», ἀριθ. 283.
- Τσοῦντα (Χρ.), Ἀρχαιολογικά Σίφνου. «Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερίς», ἔτ. 1899, σ. 77—134. Μετ' εἰκόνων καὶ πινάκων.
- Φιλαδέλφως (Θ.), Ἱστορία τῶν Ἀθηνῶν ἐπὶ τευροκροῖας (1400—1800), τ. Α', ἐν Ἀθήναις 1902, σ. 26. (Περὶ τῶν ἐν τῷ γυναικωνίτῃ τοῦ Σουλτάνου ἐκ Σίφνου καὶ Σερίφου ἀπαγομένων γυναικῶν).
- Φιλικοῦ (Δημ.), Ἀνέκδοτοι Σιφνιακαὶ παροιμίαι. Ἐδημοσιεύθησαν ἐν Παροιμίαις Ν. Γ. Πολίτου. Βλ. τ. Α', σ. ζξ'.
- Χελδράϊχ (Θ. δὲ), Ὁ κάνθαρος τοῦ Προφήτου Ἡλιοῦ. Περιοδ. «Ἐστία», ἔτ. 1881, σ. 770—1. Ἐδημοσιεύθη καὶ ἐν τοῖς Πρακτικοῖς τῆς «Ἐταιρείας τῶν Φυσιολογῶν» τοῦ Βερολίνου. [Περὶ εἶδους κανθάρου διαιτωμένου ἐπὶ τοῦ ὄρου Προφήτου Ἡλιοῦ τῆς Σίφνου].
- Χρυσάνθη (Α.), Χάρτης ὄρων νήσου Σίφνου. Ἀθήναι 1930.
- Χρυσόστομου Παπαδοπούλου (Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος), Ὁ Πάπας καὶ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας Ἱερόθεος Β' ὁ Σίφνιος, ἑφημερίς «Σίφνος» (1 Ἰανουαρίου 1936 κ. ἑ.).—Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας Ἀλεξανδρείας, 1935 σ. 815—830.—Ἀπόστολος Μακράκης, Ἀθήναι, 1939.